

A Győri Ítéltábla a dr. Etl Ádám ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Horváth Gizella ügyvéd által képviselt **alperes** ellen személyhez fűződő jogok megsértése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2013. október 16. napján kelt P.20.294/2013/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

### Í T É L E T E T:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni az alperesnek 15 napon belül 50.000.- (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes megfizetni az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 160.000.- (egyszázhatvanezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincsen helye.

### I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2010. május 14-én készpénzt kívánt felvenni bankkártyájával az alperes **"Település"1**, ... úti fiókjának előterében található ATM készülékből. Kétszer sikertelenül kísérelte meg a készpénz felvételét, ezért tájékoztatást kért a bankfiókban tartózkodó alperesi ügyintézőtől, aki azt közölte, hogy az automata működőképes, pénzkiadási hiba történhetett, hívja a technikusokat. Az alperesi alkalmazott az előtérből átment az ügyféltérbe, telefonált, ezt követően visszatért, s az előtér utcára vezető bejárat ajtaját kulccsal bezárta, tájékoztatva a felperest, hogy a technikusok rövid időn belül megérkeznek a hiba elhárítására. Az alperesi alkalmazott telefonhívása nyomán, mintegy 15 perc elteltével rendőrök érkeztek a helyszínre, ahol a felperest igazoltatták, ruházatát átvizsgálták, kezében lévő bankkártyáját elvették, kezeit megbilincseltek, majd a **"Település"2** Rendőrkapitányságra előállították. A felperes bűncselekményt a fenti időben és helyen nem követett el.

A **felperes módosított keresetében** annak a megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a személyhez fűződő jogait - becsületét, emberi méltóságát, jó hírnevét - a perbeli tényállásban szereplő magatartásával, s azáltal, hogy alkalmazottja hangosan kijelentette rá, hogy „ő a tolvaj”. A személyes szabadságát is jogellenesen korlátozták azzal, hogy az alperes ügyintézője bezárta a bankfiók ajtaját, meggátolva ezzel az eltávozását. Kérte az alperest elégtétel adására is kötelezni oly módon, hogy a **"Folyóirat"** újságban

saját költségén jelentesse meg az alábbi hirdetményt: „A alperes **"Település"1**, ... úti fiókja elnézést kér felperestől **"Település"1** lakostól az őt ért kellemetlen intézkedésért." Végül 5.000.000,- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. Utóbbi körében arra hivatkozott, hogy a hátrabilincselte kézzel való elvezetésének számos helybeli tanúja volt, utcabeli ismerősei vicces megjegyzéseket tettek az esettel kapcsolatban. Állította, hogy élénken élnek benne a történetek, az a tény, hogy fényes nappal a lakóhelyén megbilincseltek a rendőrök, s úgy vezették el, rendkívül megviselte, emiatt pszichológushoz is járt egy rövid ideig, hivatkozott továbbá a korábban is fennálló bőrbetegségének az átélt stressz hatására bekövetkező súlyosbodására.

**Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset teljes elutasítására irányult**, vitatva alkalmazottja cselekményének jogellenességét. Álláspontja szerint úgy járt el - figyelemmel a banki tevékenységből adódó nagy mennyiségű készpénz tárolással járó fokozott veszélyre - , ahogy az adott helyzetben általában elvárható, s a bírói gyakorlat értelmében a gyanú megfogalmazása, feljelentés megtétele személyiségvédelmi igényt nem alapoz meg. A Be. 127. § (3) bekezdésére hivatkozva előadta, hogy bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, de „elfogás sem történt”, mert a felperes az épületből nem kívánt eltávozni, az ajtók bezárásáról nem is volt tudomása. Vitatta, hogy az alkalmazottja a felperes személyét sértő, rágalmozó, becsületsértő kifejezést használt volna. A nem vagyoni kártérítés körében vitatta a kár bekövetkeztét, mértékét, továbbá a cselekménye és a kár közötti okozati összefüggést, és hivatkozott a felróhatósága hiányára is.

**Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel részben támadott ítéletével megállapította**, hogy az alperes megsértette a felperes személyhez fűződő jogát azzal, hogy 2010. május 14. napján az alperes **"Település"1**, ... úti bankfiókjának külső bejárati ajtaját kulcsra zárta. Kötelezte az alperest, hogy adjon elégtételt a felperesnek oly módon, hogy 15 napon belül kérjen bocsánatot törvényes képviselője útján szóban a felperestől, sajnálatát fejezve ki amiatt, hogy az alperesi alkalmazott 2010. május 14-én a bankfiók ajtajának bezárásával személyes szabadságát jogellenesen korlátozta. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 150.000,- Ft perköltséget, valamint rendelkezett a feljegyzett kereseti illeték felek általi viseléséről. Határozatának indokolásában - idézve a Ptk. 75. § (1) bekezdését, és 76. §-át rámutatott, hogy a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - egyebek mellett - a személyes szabadság jogellenes korlátozása. Az alperes alkalmazottja 2010. május 14-én a bankfiók ajtaját kulcsra zárta, megakadályozva ezzel a felperes kijutását az épületből, mindezt a bankautomata megjavítására hívott technikus érkezésével magyarázva. Nincs olyan törvényi rendelkezés, amely feljogosítaná a pénzügyintézet ügyintézőjét e minőségében más személy személyes szabadságának korlátozására. A Be. 127. § (3) bekezdéshez fűzött kommentár szerint tettenérésről akkor lehet csak szó, ha az elkövető a Btk. különös részében rögzített valamely bűncselekmény törvényi tényállását egészben vagy részben szemtanú jelenlétében valósítja meg, vagyis a tettenérés egyik feltétele a bűncselekmény elkövetése. A felperes ugyanakkor - az alperes által sem vitatottan - a perbeli napon egyetlen bűncselekmény törvényi tényállását sem valósította meg. A bírói gyakorlat értelmében pedig az „elfogás” akkor nélkülözi a jogellenességet, ha az nem lépi túl a Be. 127. § (3) bekezdésében meghatározott kereteket. (EBH.2013.B.13.) Jelen esetben azonban az alperesi alkalmazott - az általa gyanúsítottnak ítélt

körülmények alapján - úgy vélte, hogy tetten érte a felperest, de a vélt tettenérés a vélt jogos védelemhez hasonlóan jogellenes. A jogellenesség megítélése körében pedig nincs jelentősége annak, hogy a felperes ténylegesen el kívánta-e hagyni a bankfiók épületét, ugyanis az eltávozás lehetőségétől való megfosztás önmagában megvalósítja a személyes szabadság korlátozását. A fentiekre alapján az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján - e körben - megállapította az alperesi jogsértés megtörténtét. Rámutatott, hogy a felperes - a megállapított jogsértés körében - alappal igényelte, hogy az alperes adjon számára elégtételt, ám indokolatlan az elégtételadásnak az általa kért módon történő nyilvánosság biztosítása, mert az alperesi jogsértésre - azaz a személyi szabadság jogellenes korlátozása - sem nyilvánosság előtt került sor. A felperes ugyanakkor a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében az őt terhelő bizonyítási kötelezettsége ellenére sem tudta azt bizonyítani, hogy az alperesi alkalmazott becsületét, emberi méltóságát sértő kifejezést használt, vagy valótlan tényről állított volna, ezért a fentieket meghaladóan az elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak a felperes által megjelölt további személyiségi jogsértéseket. A nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatban rámutatott, hogy Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja és a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján az alperes az általa elkövetett jogsértéssel összefüggésben bekövetkezett kárért kártérítési felelősséggel tartozik. A felperes ugyanakkor nem jelölt meg az alperesi jogsértéssel közvetlen okozati összefüggésben bekövetkezett nem vagyoni kárpótlást megalapozó hátrányt, az általa előadottak ahhoz a tényhez kötődnek, hogy a rendőrök lakóhelyén megbilincseltek és elszállították, ezért viszont az alperest felelősség nem terheli, így a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet elutasította.

**Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak részbeni megváltoztatásával azt kérte, hogy a jó hírnévhez fűződő joga megsértését is állapítsa meg a bíróság, és kötelezze az alperes 2.000.000.- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére, míg másodlagos az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.** Az elsődleges kérelme körében arra hivatkozott, hogy a jó hírnév megsértése körében az elsőfokú bíróságnak nem csupán azt kellett volna vizsgálnia, hogy a „tolvaj kifejezés” hangosan elhangzott-e, hanem azt is, hogy a jó hírnév sérelme az eset összes körülményeire figyelemmel megvalósult-e. A jó hírnévhez való jog sérelmét jelenti az, ha valaki olyan személyt érintő közlést tesz, amely objektíve valótlan tényállítást tartalmaz, és ez alkalmas az érintett személy társadalmi értékelésének hátrányos befolyásolására. A jogsérelem megvalósulásához nincs szükség arra, hogy a hátrányos következmény bekövetkezzen, továbbá nincs jelentősége annak sem, hogy a közlés az egyén hírnevének milyen súlyú lerombolására alkalmas. A konkrét esetben az alperesi alkalmazott bűncselekmény elkövetésével hamisan vádolta, amelynek okán rendőri intézkedésre került sor, és a felperest megbilincselve rendőrség elé állították. Ugyanakkor a felperes semmilyen okot nem adott arra, hogy az alperes alkalmazottja úgy vélje, hogy felperes bűncselekményt követ el. Ezért az alperesi alkalmazottnak az a magatartása, hogy kihívta a rendőrséget, és azt állította, hogy bűncselekmény elkövetése történt, alkalmas a felperesről kialakított társadalmi értékelés hátrányos befolyásolására, hiszen az alperesi alkalmazott magatartásának következményeként számos jelenlevő és ismerős személy előtt történt meg valamennyi rendőri intézkedés. A fentiek alapján pedig a jó hírnévhez fűződő jogsérelem is megállapítható. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen utasította el a nem vagyoni kártérítés iránti igényét is, és e körben megismételte az elsőfokú eljárásban előadottakat.

Előadta, hogy közvetlen oksági kapcsolat áll fenn az alperesi alkalmazott jogsértő magatartása és az őt ért - a nem vagyoni kártérítést megalapozó - hátrányok bekövetkezése között. Az alperes alkalmazottja jogsértő magatartása volt ugyanis, hogy kihívta a rendőrséget, és e valótlan, minden alapot nélkülöző bejelentésének volt a következménye, hogy a kiérkező rendőrök számos szemtanú előtt igazoltatták, ruházatát átvizsgálták, bilincsben elvitték és előállították. Ezért megállapítható, hogy az alperesi alkalmazott jogsértő magatartása okán bekövetkezett eseménysorozat a társadalmi megítélését, személyéről kialakult értéktételeket hátrányosan befolyásolta, így alappal tart igény a fellebbezésében 2.000.000,-Ft összegre leszállított nem vagyoni kártérítésre. Másodlagos fellebbezési kérelme vonatkozásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatta le teljeskörűen a bizonyítási eljárást, hiszen kizárólag a közvetlen okozati összefüggés hiányára alapozta a döntését, így további bizonyítás szükségessége esetére az ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Előadta, hogy a helyszínen intézkedést foganatosító rendőr - "A" - „tanúkénti meghallgatására tett bizonyítási indítványát fenntartja,” aki részletesen tudna a takarékszövetkezetben történekről nyilatkozni, s arról hogy „mennyiben ment híre” a felperest ért érdeksérelemnek.

**Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet - fellebbezéssel érintett részének - a helybenhagyására irányult.** Álláspontja szerint - a Kúria BH 2002.223. számú eseti döntésében kifejtetteknek megfelelően - önmagában az alkalmazottjának a felperessel szemben megfogalmazott gyanúja alapján tett büntető feljelentéssel nem sértette meg a felperes jó hírnevét. A gyanú megfogalmazása ugyanis nem minősül valótlan tényállításnak, és önmagában nem jelenti a személyhez fűződő jogok sérelmét. Az alkalmazottja a gyanúja megfogalmazásakor a felperest indokolatlanul bántó, sértő, lealacsonyító kifejezést sem tett (BH 2004.357.). Az irányadó bírói gyakorlat szerint pedig a jó hírnév sérelme abban az esetben sem állapítható meg, ha a büntető eljárás nem vezetett a felperes bűnösségének megállapításához. Az elsőfokú bíróság a jó hírnév sérelme körében is megfelelően kioktatta a felperest a bizonyítási teherről, és az elsőfokú eljárásban a felperes maga is elismerte, hogy rá vonatkozóan a „tolvaj” kifejezés nem hangzott el, ezért a felperes ezirányú személyiségi jogainak sérelme kizárt. A felperes nem vagyoni kárigénye vonatkozásában kiemelte, hogy a 34/1992. (VI. 1.) AB határozat a BDT 1999.45. számú döntésben foglaltakkal együttesen alkalmazandó, mert az előbbinek helytelen azon értelmezése, hogy a személyhez fűződő jogok megsértése önmagában megalapozza a nem vagyoni kártérítés iránti igényt és csak az összecszerűség a bírói mérlegelés tárgya. Az EBH 2000.302. és a BH 1993.356. számú eseti döntésekre utalva kifejtette, hogy a nem vagyoni kárpótlás még jogsértés esetében sem jár automatikusan, hanem a felperesnek az őt ért kárt és annak összecszerűségét is bizonyítania kell, amire viszont a konkrét esetben nem került sor.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között felülbírálván megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

A fellebbezés kapcsán az ítélet tábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát, melyet a Pp. 221.

§-ában foglaltaknak megfelelően indokolt meg. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a Pp. erre irányadó szabályainak megfelelő alkalmazásával folytatta le. A felek peranyag szolgáltatási kötelezettségével, a bizonyítandó tényekkel, és bizonyítási teherrel összefüggő tájékoztatási kötelezettségének Pp. 3. § (3) és (4) bekezdésének megfelelően tett eleget, a perben bizonyítandó tényekkel adekvát módon tájékoztatta a bizonyítási teherről a feleket, ezt követően pedig az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher szabályait megfelelően alkalmazva döntött a kereseti kérelemről. A felperes fellebbezésében alaptalanul sérelmezte "A" tanúkenti kihallgatásának elmaradását, mert erre vonatkozó határozott bizonyítási indítványt az elsőfokú eljárásban nem is tett, a 10. sorszámú beadványában csupán a „**Település**”1-i körzeti megbízott tanúkenti kihallgatását kérte, bejelentve hogy sem a nevét, sem a címét nem tudja közölni. Miután pedig az elsőfokú bíróság a felperesi indítványnak megfelelően a perbeli eseményről tett rendőrségi jelentést beszerezte, és az azt aláíró rendőrök közül az egyiket tanúként meghallgatta, a felperes ismételtelen nem tett határozott bizonyítási indítványt "A" tanúkenti kihallgatására, holott a Pp. 167.§ (1) bekezdése és a Pp. 164.§ (1) bekezdése szerint a felperest terhelte a kihallgatni kért tanúk nevének és idézhető címének a bejelentési kötelezettsége is. Mindezek alapján az ítéltábla a fellebbezést érdemben bírálta el.

Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a szükséges és elégséges mértékben a bizonyítási eljárást lefolytatta, az ott beszerzett bizonyítékokat a Pp.206.§-ának megfelelően, helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, és abból levont jogi következtetéseivel, az elsőfokú bíróság érdemi döntésével, és annak indokolásában foglaltakkal is az ítéltábla teljes egészében egyetértett, azokat megismételni nem kívánja, azokra csupán hivatkozik. (Pp.254.§ (3) bekezdés)

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az ítéltábla az alábbiak kiemelését tarja szükségesnek:

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terhelő bizonyítási kötelezettsége ellenére sem tudta azt bizonyítani, hogy az alperesi alkalmazott becsületét, emberi méltóságát sértő kifejezést használt, vagy jó hírnevét sértő valótlan tény állított volna.

A felperes fellebbezési hivatkozásával ellentétben pedig - ahogyan erre az alperes helytállóan hivatkozott - az egységes bírói gyakorlatnak megfelelően önmagában a büntető feljelentés megtétele személyiségvédelmi igényt nem alapoz meg, ha nem tartalmaz indokolatlanul sértő, lejárató kijelentéseket, függetlenül attól, hogy a büntetőeljárás a bűnösség megállapításához vezetett-e vagy sem. (BH2009.214., BH2002. 223.,BH2004. 357., EBH2002. 624.) Ebből következően önmagában az a tény, hogy az alperes alkalmazottja a felperest bűncselekmény elkövetésével gyanúsította, és ezért ellene feljelentést tett személyiségvédelmi igényt nem alapoz meg, és kártérítési felelősség alapjául attól függetlenül nem szolgálhat, hogy a büntetőeljárás nem vezetett a felperes bűnösségének a megállapításához.

A jóhiszemű joggyakorlás követelménye ugyanakkor a feljelenőt is terheli, így joggal való visszaélést valósít meg, ha tudatosan tesz valótlan tartalmú bejelentést vagy feljelentést, vagy a feljelentés maga indokolatlanul sértő, lejárató hitelrontó kijelentéseket tartalmaz, mert az ilyen tartalmú feljelentés esetén a sérelmet szenvedett személy alappal tarthat igényt a személyiségvédelmi eszközök alkalmazására (BH2009. 214, BDT2013.2968). Kétségtelen, hogy az alperes alkalmazottjának a feljelentése eredménytelen maradt, és az ennek alapján indult büntetőeljárás nem vezetett senkinek - így a felperes - bűnösségének megállapítására sem, azaz végső soron a feljelentés alaptalannak bizonyult. Ez a körülmény azonban - fent kifejtetteknek megfelelően - önmagában nem valósította meg a felperes személyiségi jogainak (jó hírnevének) sérelmét. Ezen túlmenően pedig az a perben nem nyert bizonyítást, hogy az alperes alkalmazottja a feljelentés megtételekor a felperes személyére vonatkozóan indokolatlanul sértő, lejárató kijelentéseket tett volna.

Ezért a konkrét esetben az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes önmagában azzal, hogy az alkalmazottja feljelentést tett nem sértette meg a felperes jó hírnevét.

A személyiségi jog megsértésének nem automatikus következménye a nem vagyoni kártérítés szankcióként történő alkalmazása. Erre a jogosult - a törvényben meghatározott egyéb feltételek mellett - akkor tarthat igényt, ha bizonyítja, hogy a jogellenes magatartással okozati összefüggésben olyan hátrány érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez a nem vagyoni kártérítés megítélése indokolt. (EBH2000.302., BDT1999. 45.)

A perben a nem vagyoni kártérítés alapjául szolgáló körülmények, és a nem vagyoni kárpótlás összecszerúségének a bizonyítása a felperest terhelte. Erről az elsőfokú bíróság a felperest a Pp. 3. § /3/ bekezdésének megfelelően tájékoztatta, és felhívta őt e körben is tényállításai megtételeire, bizonyítékai, bizonyítási indítványainak az előterjesztésére, a Pp. 141. § /6/ bekezdése, továbbá a Pp. 3. § /4/ bekezdésében foglalt jogkövetkezmények terhe mellett.

A felperesnek azonban a perben a fenti bizonyítási kötelezettsége ellenére nem sikerült olyan mérvű - a valóban fennálló jogellenes alperesi magatartással okozati összefüggésben keletkezett - joghátrányt, vagy károsodást bizonyítania, amely indokoltá tenné részére a nem vagyoni kárpótlás megállapítását.

A nem vagyoni kártérítés lényegében nem más, mint kárpótlás az elszenvedett sérelemért, mértéke ekként a jogsértés súlyához igazodik, amelyről a bíróság mérlegeléssel dönt. Ennek során értékelni kell egyebek mellett a jogsértő magatartás módját, annak hatását és az eredményt egyaránt.

Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által részletesen előadott - az álláspontja szerint a nem vagyoni kártérítési igényét megalapozó - hátrányok kifejezetten az általa elszenvedett rendőri intézkedéshez köthetők, amelyekért viszont az alperest - a fent kifejtettek szerint - nem terheli felelősség.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként pedig a másodfokú bíróság álláspontja szerint is, sem a köztudomás szintjén, sem a bizonyított tények alapján nem volt megállapítható a felperes oldalán olyan mérvű hátrány vagy sérelem, nem volt igazolható a felperes oldalán olyan negatív irányú életminőségbeli változás, amely a megállapított alperesi jogellenes magatartással okozati összefüggésben, annak következtében állt volna elő, ezért a nem vagyoni kártérítés alkalmazásának törvényi feltételei hiányoznak.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezet részét a Pp. 254.§ /3/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles a fellebbezési eljárásban pernyertes alperes jogi képviselési díjából álló perköltsége, míg a Pp. 78. § /1/ bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján az eredménytelen fellebbezésével kapcsolatban felmerült feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

G y ő r, 2014. június 19. napján

dr. Lezsák József sk.  
a tanács elnöke

dr. Bajnok István sk.  
előadó bíró

dr. Szalay Róbert sk.  
bíró

Kiadmány hitelül:

Kiadó